

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. III. Eucharistia nullum effectum immediatum habet in corpore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO III.

Eucharistia nullum effectum immediatum habet in corpore.

22. Eucharistia nullum habet effectum immediatum in corpore: Joan. 6.

Quis enim ille esset? Realis, inquis, unio inter Corpus Christi & corpus sumentis, juxta illud Joan. 6. v. 57. Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet & ego in illo.

non unionem physicam inter Corpus Christi & corpus sumentis,

Sed quæ ista unio? Equidem non formalis, quia nec hypostatica; nec qualis est inter materiam & formam; neque qualis inter subiectum & accidentia; nec qualis inter partes integrantes, ut patet.

Si dixeris esse effectivam: Contrâ; quia Corpus Christi neque conservat corpus sumentis, neque aliquid aliud esse corporale illi directè influit, ut ex sequentibus patebit.

23.

Dices, esse quamdam unionem moralem, quæ tantum in dignè communicantibus, & quamdiu permanent in gratia accepta; quasi interim caro communicantis tractetur à Christo tamquam caro propria: sicut maritus, inquit Valquez disp. 204. n. 35. post commixtionem cum uxore carnem illius ut propriam estimare & tractare debet, quia intima illa conjunctio hoc postulat.

Valquez.

nee propriè moralem, nisi ratione gratiæ sanctificantis;

Optima verba; sed præter verba nihil aliud hæc unio importare videtur, quàm contactum realem & localem propinquitatem Christi cum communicante (quæ evanescit cum speciebus) & unionem moralem per gratiam & affectum charitatis ac dona gratiæ actualis. Atque de illa unione satis verificantur verba Christi allegata ex Joan. 6.

Licet autem & cætera Sacramenta gratiam & charitatem conferant, non tamen sub ratione alimenti, prout hoc Sacramentum. Unde cum alimentum transeat in substantiam aliti, eique uniatur, hoc Sacramentum præ cæteris confert gratiam, tamquam unientem cum Christo, ut spiritali animarum nostrarum cibo.

24. de qua unione intelligi possunt SS. Patres, quos in magno numero pro se citat Valquez supra cap. 2. quamquam ipsi magis videantur exaggerasse corporalem cum Christo unionem ad indicandam realem Christi præsentiam in hoc Sacramento. Quocirca non tam fecerunt vim in proprietate unionis, quàm in proprietate rei corporalis, quam hic suo modo nobis unit, id est, conjungit; ut sensus sit, verè & realiter Corpus Christi ad nos intrare, & intrâ corpus sumentis contineri.

vel potius de reali continentia Corporis Christi intra corpus sumentis,

De eadem unione morali intelligi possunt SS. Patres, quos in magno numero pro se citat Valquez supra cap. 2. quamquam ipsi magis videantur exaggerasse corporalem cum Christo unionem ad indicandam realem Christi præsentiam in hoc Sacramento. Quocirca non tam fecerunt vim in proprietate unionis, quàm in proprietate rei corporalis, quam hic suo modo nobis unit, id est, conjungit; ut sensus sit, verè & realiter Corpus Christi ad nos intrare, & intrâ corpus sumentis contineri.

Nec refert, quod subinde hanc unionem

comparent cum unione hypostatica inter Verbum & humanitatem; quoniam non comparant in modo unionis, sed in re unita, ut sicut realiter Verbum humanitati, ita realiter Corpus Christi nostro corpori miscetur, quamvis diverso actionis modo. Itaque per sumpcionem Eucharistiæ nulla fit realis & physica unio inter Corpus Christi & corpus sumentis.

Sed numquid tribuitur corpori sumentis immortalitas? Qui enim manducat hunc panem (ait Christus Joan. 6. v. 59.) vivet in æternum.

Respondeo, neque in hac vita, ut patet: Nam quantum attinet (verba sunt D. Augusti Tract. 26. in Joan. circa medium) ad mortem istam visibilem & corporalem, numquid nos non morimur, qui manducamus panem de celo descendentem? Enimverò Statutum est hominibus semel mori, inquit Apost. Hebr. 9. v. 27. Et quis ista est homo, qui vivet & non videbit mortem? Plal. 88. v. 49. mortem urique hujus corporis visibilem atque corporalem.

Neque in futura vita; quoniam illa Beatorum corporalis immortalitas non convenit corpori, nisi ut merces honorum operum, cum æqualiter participetur ab omnibus Beatis, siue fuerint participes hujus Sacramenti, siue non. Ergo illa immortalitas non tam est ex opere operato alicujus Sacramenti, quàm ex opere operantis.

Unde quòd Christus suprâ tribuit huic Sacramento pro effectu vitam æternam, intelligitur vel directè de vita animæ, quæ est fructus Dei; vel indirectè de vita corporis, quæ consequitur animæ beatitudinem. Et consimiliter explicandi sunt SS. Patres.

Quòd si objicias; quia sic etiam alia Sacramenta tribuunt vitam æternam. Resp. specialius Eucharistia, propter specialia auxilia ad perseverantiam. Profectò dicere, quòd is, qui aliquando communicavit, debeatur resurrectionis titulo particulari, quo non debetur Catechumenis, non videtur satis fundatum, adeoque minimè asserendum.

Neque majus fundamentum habet, quod aliqui asserunt Eucharistiam directè minuere formitem concupiscentiæ, proximè scilicet tollendo rebellionem appetitûs sensitivi adversus rationem. Enimverò faceret hoc, vel per infusionem alicujus habitûs, inclinantis appetitum ad objecta sensibilia rectæ rationi contentanea; vel per subtractionem concursûs, quo Deus tamquam causa universalis concurrat cum illo appetitu ad actualem rebellionem, seu motum rationi contrarium; vel denique ipsam appetitum sensitivum in se planè coaptando inclinationi rationis, ut seipso non in aliud feratur sensibile, quàm quod dicitur recta ratio.

Hic postremus modus est impossibilis, quia natura appetitûs talis est, ut feratur in bonum quodcumque possibile. Secundus autem modus novum fingit miraculum sine necessitate aut

Modi sic
diminuen-
di fomitem,
vel sunt
impossibi-
les, vel ni-
sima dimi-
nuunt.

aut fundamento. Primus denique, quamvis pos-
sibilis & consentaneus ordini rerum, quo Deus
inclinat potentias per habitus; tamen quod talis
habitus modò datur in appetitu sensitivo; repugnat manifesta experientia: sanctissimi enim viri post frequentem hujus Sacramenti sumptionem, aliquando sentiunt gravissimam appetitùs rebellionem, & majorem quam antè: quod non fieret, si haberent appetitum habituatam; quia appetitus non est liber, ut possit contra inclinationem habitùs; sicut potest voluntas.

Non tango, hujusmodi habitum infusum nullà nitù sufficienti auctoritate Doctorum, quæ tamen in supernaturalibus donis asserendis plùs valet, quam ratio. Quin imò nec ullà ratione potest satis colligi talis habitus; etenim omnis illa tranquillitas appetitùs inferioris, quam pii fideles sentiunt ex usu hujus Sacramenti, facilè in alias causas, quam in specialem habitum infusum potest referri.

Neque hæ causæ longius quærendæ: inspicite Conclusionem præcedentem, & statim occurrent auxilia gratiæ actualis, tam internæ, quam externæ, quibus homo præservatur à peccatis mortalibus.

27. Quæritur
nisi folum
minuitur

Itaque sumptio hujus Sacramenti minuit fomitem concupiscentiæ; sed indirectè, seu ex consequenti, quatenus Deus propter illum vel tollit, vel minuit materiam incentivam illius fomitis, puta per applicationem naturalium causarum minuendo temperamentum corporis, excitans appetitum ad motus iræ, luxuriæ, ac similia vitiorum; vel tollit objecta extrinseca inflammantia appetitum; & suâ singulari protectione hominem servat ab occasionibus peccatorum; vel quatenus bonis instinctibus ita prævenit & adjuvat voluntatem, ut facile possit avertere appetitum à delectabilibus contra rationem; vel denique quatenus adhaucta per hoc Sacramentum charitate, quâ voluntas vehementius delectatur bonis divinis, appetitus minus potest occupari circa delectationem boni terreni: fit namque propter naturalem potentiarum unionem & radicationem in eadem anima; ut quò una vehementius applicatur suo objecto, eò minus altera possit applicari ad suum objectum, eò quòd virtus animæ finita, quâ per singulas potentias operatur, ad unum actum amplius intenta, minor est ad alium. Ita ergo, & non aliter hoc Sacramentum minuit fomitem concupiscentiæ: Et quid amplius requirant dicta SS. Patrum, non video.

28. Hæc se
habetur
quæritur
quæritur
quæritur

Porro si aliquis objiciat, hæc ratione etiam alia Sacramenta diminuerent fomitem concupiscentiæ, scilicet augendo gratiam & charitatem, & præbendo auxilia actualia ad rectè vivendum.

Respondéo; huic Sacramento præ cæteris appropriari hunc effectum: quia cum ex vi suæ

institutionis sit alimentum animæ; ad vitam scilicet animæ tuendam & conservandam ordinatum, hinc abundantiora confert auxilia ad fastidiendum delectabilia, quæ tamquam dulcè venenum propinat concupiscentiæ fomes, quibus admittis atque haustis, animam spiritualiter mori necesse est, quia juxta sententiam D. Jac. Epistolæ suæ cap. 1. v. 14. & 15. *Vnus quisque tentatur à concupiscentia sua abstractus, & illectus. Deinde concupiscentia cum concupierit, parit peccatum: peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem.*

Lacobi 17

Arguis rursum: effectus Sacramentorum semper datur dignè sumentibus; at fomes non semper minuitur in dignè communicantibus; ut patet: nam etiam in sanctissimis viris concupiscentiæ ignis quasi diuturnæ gratiæ favilla sopitus, ubi tentationis procella afflaverit, subito quandoque in maximam flammam erumpit.

29. Objectis

Resp. effectum Sacramentorum semper non ferti dignè accedentibus, in quantum condūcere potest ad animæ salutem. Unde cum gratiæ sanctificantis collatio semper conducat ad salutem suscipientis, hunc effectum infallibiliter sortiuntur Sacramenta, & idem est de sacramentali gratia actuali præservante hominem à consensu peccati; hæc enim, quantum est ex parte Dei, semper est parata. At verò si quis effectus Sacramentorum, sive directus, sive indirectus, est corporalis, ut est diminutio fomitis in hoc Sacramento, & sanitas corporalis in Extrema Unctione, talis non datur, nisi quatenus saluti animæ expedire potest.

Soluitur

Hinc ergo fit, ut cum ad majorem virtutis perfectionem; Nam virtus in infirmitate perficitur, 2. Cor. 12. v. 9. & ad ampliorem Victoriæ palmam comparandam; Nam & qui certat in agone, non coronatur, nisi legitime certaverit, 2. Tim. 2. v. 5. quibusdam suis amicis Deus noverit expedire, ut variis tentationibus exerceantur, hinc, inquam, naturæ corruptæ infirmitatem, & concupiscentiæ rebellionem in illis relinquit, quam aliis electis minuit, quibus in ruinam fore præcivit. Sicut sapiens dux militiæ, nolens exercitum suum perire, ubi graviolem prælii impetum fore novit, ibi collocat fortiores, debilibus in extremam aciei partem relegatis

30. Quare Eua-
charistia
non semper
minuat fo-
mitem concu-
piscen-
tiæ.
2. Tim. 2.

Hoc tibi dicit Deus tuus (ait Magnus Pater 2. Aug. Aug. lib. 50. Homil. Homilia 23. in medio) *regebam te mihi, servabam te mihi, ut adulterium non committeres: suasor defuit, & ut suasor defuisset, ego feci: locus & tempus defuit, & ut defuissent, ego feci. Adfuit suasor, non defuit locus, non defuit tempus, ut non consentiret ego terrui. Agnosce ergo gratiam eius, cui debes, & quod non admisisisti. Mihi debet iste quod factum est, & dimissum vidisti, mihi debes & tu, quod non admisisisti. Nullum est enim peccatum, quod fecit homo, quod non possit facere aliter homo, si desit rector, à quo factus est homo.*

2. Aug.

H h 2 Quæ

Quæ cum ita sint, liquet profectò hoc Sacramentum non caulare directè aliquem effectum in corpore sumentis, bene in anima. Et si à me queritur, quando effectum suum sortitur in anima? Respondeo & dico:

CONCLUSIO IV.

Eucharistia confert gratiam cum perfectè manducatur, & non antea.

31.
Quid sit
perfecta
manduca-
tio?

Prima pars est communis. Voco autem perfectam manducationem, trajectionem specierum in stomachum; quamvis enim qui sumpsit cibum in ore, jam inceperit manducare, & communiter ab hominibus dicatur manducare; equidem si cibum extraheret antequam fuisset in stomacho, ab omnibus diceretur non manducasse; alioquin non communicaret jejunos, qui ante communionem os abluisset. Manducatio ergo est actio complectens sumptionem intrà os & trajectionem, hanc essentialiter, illam solum integraliter: nam qui ante mediam noctem habebat cibum in ore, si post mediam noctem trajiciat, dicitur manducasse illo die, & nequit communicare ob solutum jejuniū.

Sed petet aliquis, quando trajicitur cibum vel potus in stomachum? Resp. quando attingit initium stomachi.

32.
Probat
prima pars
Concl. ex
Scriptura.

Joan. 6.

His suppositis, nemo dubitare debet aut potest, quin Eucharistia, dum sic perfectè manducatur, conferat augmentum gratiæ sanctificantis. Promittitur namque gratia manducanti, & bibenti Joan. 6. v. 55. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam.* v. 57. *Qui manducat meam carnem &c. in me manet & ego in illo.* v. 58. *Qui manducat me, & ipse vivet propter me.* v. 59. *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

2. Tim. 2.
Rom. 4.

Qui autem promittit, fidelis permanet, se ipsum negare non potest, 2. Timor. 2. v. 13. & *Quicumque promisit, potens est & facere,* Rom. 4. v. 21. Quidni ergo Sacramentum fructificet sufficienter applicatum passo disposito? Agit enim instar causæ naturalis non impeditæ.

Igitur in illo instanti vel tempore, in quo verum est dicere, *hic homo dignè manducat species*, latus discedat, speciebus licet adhuc incorruptis, quia vivet in æternum. Intellego autem per species non integram hostiam tantum, sed quamlibet ejus partem, sub qua verè continetur Corpus Christi.

33.
Lugo ad
perfectam
manduca-
tionem re-
quirit, ut
cibus terti-

Cæterum, ut pars aliqua hostiæ simpliciter dici possit manducari, requirit Card. Lugo disp. 12. n. 4. quod sit sufficiens ad remanendum intrà, licet reliqua pars, quæ nondum attingit initium stomachi, sive, ut ipse loquitur,

nondam transit, scilicet terminum dividendum stomachum à guttore, seu partem unam ab alia ejusdem gutturis, retrahatur ad os, & ejiciatur foràs. Manducatio enim in hac materia debet accipi eo modo, quo apud homines accipitur in aliis cibis, qui certè humano modo dicuntur manducati, non quodcumque attingunt talem partem interiorem gutturis, sed quando tangunt aliquo modo irrevocabiliter.

Confirmat hæc similitudine. Si enim filum ferreum longum in os mittas, ita ut extrema ejus pars tangat ultimam & imam gutturis partem, ac postea illud extrahas, nemo dicet te comedisse ferrum, licet per horam illud ita in ore habueris. Secus esset, si aliqua illius filii pars ab aliis separata in stomachum descendisset, aut terminum illum manducationis transisset. Hæcenus ille.

Sed ad hæc quid Dicastillo? disp. 8. n. 20. ex hac doctrina, quam vocat mirabilem & singularem, infert: Ergo qui faciliores sunt in extrahendo ex stomacho, quantitatemque majorem regerere possunt, vix, aut tardè censentur manducasse. Quid quæso faciat ille (de quo Aug. in lib. de Civit. Dei) qui ita erat constitutus, ut voratis diversis cibis, quod determinatè peteretur, id redderet? An ideo non comedit, quia adhuc potest (juxta verba Lugonis) retrahere ad os? Quid dicemus etiam de iis, quorum aliquos ego novi, qui instar quorundam animantium ruminant, revocatis cibis ad os, quando volunt? Hæc ille.

Sed non videtur hic Auctor ruinasse verba Lugonis, alioquin facile invenisset quid diceret, scilicet quod Lugo dicit de parte illa filii ferrei, quæ separata ab aliis in stomachum descendisset. Nam licet, inquit Card. postea illam partem vomeres, aut arte aliqua ejiceris, dicereris verè deglutisse & comedisse ferrum. Non ergo requiritur, quod tota hostia, aut omnes particule manducate sint, ut detur gratia; sed quod buccella, vel aliqua ejus pars ita transferat terminum illum, ut à reliquis partibus revocari non possit ad os, sed debeat remanere, alijs etiam partibus non transeuntibus: sic enim homines accipiunt manducationis vocabulum, ut ex usu constat. Hæc Eminentissimus.

Sed mittamus hæc speculationes parùm utiles; & cum accesserimus ad mensam Dominicam, crescat continuo in nobis devotionis affectus, ut possit crescere effectus gratiæ: cum enim species non omnes simul trajiciantur, sed successivè, & ultimæ partes tantam habeant efficaciam, quantam priores, atque omnes agant instar causarum naturalium juxta dispositionem subjecti, si non inveniatur omnem gratiam productam, quam possent producere, quidni illam producant? Jam autem si subjectum paulatim meliùs disponatur, constat ultimas